

[Γ.Α.Φ CD 10- Φάκελος 11]
RL 33-33

Ο φάκελος με τον κωδικό RL 33-33 περιέχει στρατιωτικά έγγραφα, **55** σελίδων συνολικά, που εκτείνονται χρονικά από **25.4.1941** έως **18.5.1941**. Αφορά στην Κρήτη.

Σελίδα 1 (περίληψη)

Εμπροσθόφυλλο τόμου εγγράφων με τον τίτλο: «στα αεροδρόμια ρίψεων- προετοιμασίες- πληροφορίες για τον εχθρό».

Σελίδες 2-3 (περίληψη)

Αντίγραφο στρατιωτικού εγγράφου του Συντάγματος Εφόδου.

Ειδικές Εντολές για τον χώρο μετακίνησης αναφέροντας μ.α. την απαγόρευση κατανάλωσης νερού προς αποφυγή εμφάνισης ασθενειών, την τοποθέτηση αποχωρητηρίων, την κατάλληλη ενδυμασία προστασίας από τον ήλιο για αποφυγή εγκαυμάτων, την αποφυγή κατανάλωσης ορισμένων υγρών, μέτρα υγιεινής, τον καθημερινό έλεγχο στις κουζίνες, τη φροντίδα του σώματος μια φορά ημερησίως, τη δημιουργία χώρων περίθαλψης ασθενών, τον κατατοπισμό του στρατεύματος αναφορικά με τη τήρηση της τάξης στο στρατόπεδο.

Σελίδες 4-6 (περίληψη)

Αντίγραφο στρατιωτικού εγγράφου της Γενικής Διοίκησης 11ου Σώματος Αεροπορίας, με ημερομηνία 11.5.1941.

Ειδικές Εντολές αριθ. 5 περί δημιουργίας μ.α. επιπλέον υπηρεσιών ανεφοδιασμού (καταγράφονται στρατιωτικά τμήματα- αξιωματικοί και οχήματα) και προσωρινών φρουραρχείων.

Σελίδα 7 (περίληψη)

Αντίγραφο στρατιωτικού εγγράφου από την Ομάδα Meindl προς το επιτελείο φάλαγγας ανεφοδιασμού, με ημερομηνία 15.5.1941.

Αφορά στην άφιξη μηχανοκίνητων φαλαγγών ανεφοδιασμού καταγράφοντας υπευθύνους και χώρους παραμονής αυτών.

Σελίδες 8-11 (περίληψη)

Αντίγραφο στρατιωτικού εγγράφου- με ένα συνημμένο έγγραφο- της Γενικής Διοίκησης 7ης Μεραρχίας και 11ου Σώματος Αεροπορίας, με ημερομηνία 14.5.1941.

Ειδικές Εντολές για την υπηρεσία Υγειονομικού («Επιχείρηση Ερμής»), αναφέροντας μ.α. τη δημιουργία Σταθμών Πρώτων Βοηθειών πλησίον των ήδη υφιστάμενων νοσοκομείων ή στην ύπαιθρο, την επιστροφή τραυματιών με μεταγωγικά (υπολογίζεται την παρούσα χρονική στιγμή η χρήση πλοίων), τον χώρο παραμονής των στρατιωτικών ιατρών και νοσοκόμων κατά τη διάρκεια της επέμβασης και καθήκοντα υπευθύνων αυτών, την ετοιμότητα και δραστηριοποίηση ασθενοφόρων όλων των υπαγόμενων μονάδων, τον κίνδυνο εξάπλωσης ασθενειών (καταγραφή αυτών) και ληφθέντα μέτρα.

Το συνημμένο αριθ. 1 καταγράφει εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης στα Χανιά- Ηράκλειο- Ρέθυμνο- Άγιο Νικόλαο- Σπιναλόγκα- Σούδα (αναφέρονται νοσοκομεία και αριθμός κλινών).

Σελίδες 12-15 (περίληψη)

Αντίγραφο στρατιωτικού εγγράφου της Γενικής Διοίκησης 11ου Σώματος Αεροπορίας, με ημερομηνία 14.5.1941.

Ειδικές Εντολές περί των επικοινωνιών στους χώρους επέμβασης αναφέροντας μ.α. την άμεση τηλεγραφική σύνδεση με τις Ομάδες Δύση και Κέντρο, την ασύρματη σύνδεση (καταγράφονται στρατιωτικά τμήματα), τη χρήση όλων των εγκαταστάσεων επικοινωνιών από τις Ομάδες Ανατολή- Κέντρο- Δύση κατόπιν κατάληψης χώρων και την παρακώλυση της επικοινωνίας του αντιπάλου (μη καταστροφή των εν λόγω εγκαταστάσεων και αργότερη χρήση αυτών), τη χρήση σημείων αναγνώρισης για τα στρατιωτικά αεροσκάφη και τα ιταλικά- γερμανικά πολεμικά και εμπορικά πλοία.

Σελίδες 16-28 (περίληψη- μετάφραση)

Αντίγραφο απόρρητου εγγράφου του Ανώτατο Διοικητή Γερμανικής Πολεμικής Αεροπορίας, με ημερομηνία 25.4.1941.

Αναφέρεται στην Κρήτη καταγράφοντας την ιστορία της νήσου, το συνολικό αριθμό των κατοίκων και δραστηριότητα αυτών, τις σπουδαιότερες πόλεις με αριθμό κατοίκων ανά περιοχή, τη γεωγραφική θέση της νήσου και έκταση, την απόσταση από άλλα σημαντικά σημεία στις Μεσογείου, μορφολογία εδάφους και οροσειρών, περιγραφή βορείων και νοτίων ακτογραμμών, κατάσταση οδικού δικτύου και του κυριότερου οδικού άξονα ως προς την εξυπηρέτηση των στρατιωτικών μετακινήσεων, την έλλειψη σιδηροδρομικού δικτύου, κατάσταση επικοινωνιών (κρίνεται καλή), την έλλειψη σημαντικών βιομηχανικών μονάδων και βιοτεχνιών, τη γεωργική παραγωγή (καταγράφονται καλλιεργήσιμα είδη), το κλίμα κατά τους χειμερινούς και θερινούς μήνες, την παροχή πόσιμου νερού.

(μετάφραση) Στρατιωτικά στοιχεία.

A) Πολεμική Αεροπορία.

1) Ελληνική Πολεμική Αεροπορία.

Δεν υπήρχαν ελληνικές αεροπορικές δυνάμεις πριν την έναρξη του πολέμου στο νησί. Πραγματοποιούνταν μόνο σποραδικές πτήσεις ασκήσεων από την ηπειρωτική Ελλάδα προς Κρήτη. Ωστόσο, είχε πιθανότητα παραμείνει εκεί ένα μικρό τμήμα των ελληνικών αεροπορικών δυνάμεων.

2) Μονάδες της ΡΑΦ.

Η Κρήτη είχε ήδη χρησιμοποιηθεί στον Α'.Π. Π. από τη Βρετανική Βασιλική Αεροπορία ως αεροπορική βάση. Στον Κόλπο της Σούδας βρισκόταν τότε ένα σμήνος βρετανικών υδροπλάνων.

Από τα τέλη 1940 έχει το νησί τεθεί στην υπηρεσία της ΡΑΦ. Ήταν κυρίως ένας σημαντικός συνδετικός κρίκος μεταξύ των βρισκόμενων στον βορειοαφρικανικό χώρο και ηπειρωτική Ελλάδα αεροπορικών μονάδων. Όλος σχεδόν ο ανεφοδιασμός και ενίσχυση σε προσωπικό και στρατιωτικό υλικό κινήθηκε, κατά τους τελευταίους μήνες, μέσω Κρήτης. Δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία αναφορικά με τη δύναμη και τον τύπο των βρισκόμενων, στο συγκεκριμένο διάστημα, δυνάμεων της Βρετανικής Βασιλικής Αεροπορίας στην Κρήτη.

Στα μέσα Μαρτίου 1941 πιθανολογείται η ύπαρξη ενός σμήνους αεροσκαφών Wellington στην Κρήτη. Την παρούσα χρονική περίοδο θα πρέπει, σύμφωνα με την υπηρεσία Πληροφοριών Στρατού, να βρίσκονταν στο στρατιωτικό αεροδρόμιο του Μάλεμε η 815η Μοίρα (Swordfish) και 1 μοίρα καταδιωκτικών (10 αεροσκάφη Gloster και 10 Hurricane).

Υπολογίζεται η εγκατάσταση επιπλέον αεροπορικών δυνάμεων, κυρίως καταδρομικών, τα οποία είχαν μεταφερθεί στην Κρήτη από το ελληνικό μέτωπο πολέμου.

Η Οργάνωση Εδάφους δύναται, την παρούσα χρονική περίοδο, να δεχτεί 100 περίπου στρατιωτικά αεροσκάφη, από τα οποία 40 έως 50 μαχητικά.

3) Οργάνωση Εδάφους

Στα παρακάτω αεροδρόμια θεωρείται, την παρούσα χρονική περίοδο, ότι τα έργα έχουν ήδη αποπερατωθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη:

Μάλεμε (Σπηλιά) αεροπορική βάση, 17 χλμ δυτικά των Χανίων, 550 μ. x 1.170 μ, έχει αποπερατωθεί ο διάδρομος απογείωσης, ιδανικό για μαχητικά. Παραμονή: στις 23.4 25 αεροσκάφη (ως επί το πλείστον καταδιωκτικά)

Ηράκλειο (Candia) αεροπορική βάση, 4 χλμ ανατολικά της πόλης, 2 διάδρομοι απογείωσης υπό κατασκευή (εκ των οποίων, ο ένας 1.400 μ μήκους και 46 μ. πλάτους). Μια αίθουσα υπό κατασκευή (:), κατάλληλο για μαχητικά.

Ρεθύμνο (Retimo) ευθύγραμμη επιφάνεια προσγείωσης, 1.000 μ μήκος, 8 χλμ ανατολικά της πόλης, πολύ κοντά νοτίως της ακτής. Έχει ξεκινήσει η δημιουργία διαδρόμου απογείωσης, δεν θεωρείται ακόμα κατάλληλο για μαχητικά.

Καστέλι (Κίσσαμος) επιφάνεια προσγείωσης, πολύ κοντά νοτίως του Κισσαμικού Κόλπου, 2 χλμ περίπου ανατολικά του χωριού Κίσσαμος, προβλεπόμενες εργασίες ευθυγράμμισης του χώρου. Δεν θεωρείται κατάλληλο για μαχητικά.

Επιπλέον, 2 χλμ περίπου βορείως του χωριού Αλικιανός υφίσταται ιδανική ως επιφάνεια προσγείωσης έκταση.

Αεροδρόμια υδροπλάνων:

Κόλπος της Σούδας: προστατευόμενο από τη φύση αεροδρόμιο υδροπλάνων, κατειλημμένο με τμήματα της 230ης μοίρας. Αποτέλεσμα αναγνώρισης από 23.4: 5 υδροπλάνα.

Κόλπος του Μιραμπέλου: προστατευόμενο από τη φύση αεροδρόμιο υδροπλάνων.

Άγιος Νικόλαος: βοηθητικό αεροδρόμιο υδροπλάνων.

Ιεράπετρα: χώρος αναγκαστικής προσγείωσης υδροπλάνων (:)

4) Άμυνα:

Αναμένεται σθεναρή άμυνα εναντίων των καταδιωκτικών, ιδιαίτερα στην περιοχή του Κόλπου της Σούδας και δυτικά του αεροδρομίου στο Μάλεμε, παρομοίως ισχυρής μορφής προστασία από Α/Α πυροβόλα πάνω από τον Κόλπο της Σούδας. Έχει διακριθεί μια επεκταμένη θέση Α/Α πυροβόλων βορείως του κόλπου της Σούδας. Παράλληλα, υπάρχει αντιαεροπορική άμυνα, όπως δείχνει, πλησίον του Ηρακλείου. Σύμφωνα με πληροφορίες υπάρχει Α/Α Πυροβολικό στα νησιά Αντικύθηρα, Ντία, Παξιμάδια, Δραγονάδα.

B) Στρατός Ξηράς.

Η ελληνική 5η Μεραρχία Πεζικού βρίσκονταν εν καιρό ειρήνης στην Κρήτη και μάλιστα το επιτελείο μεραρχίας και 1 Σύνταγμα στα Χανιά, 1 στη Σούδα, Ρεθύμνο και Ηράκλειο. Με την έναρξη του ελληνοϊταλικού πολέμου μετακινήθηκε η 5η Μεραρχία στο Αλβανικό Μέτωπο. Δεν θεωρείται ότι την παρούσα στιγμή υπάρχει ένας αξιόλογος αριθμός ελληνικών στρατευμάτων στην Κρήτη, έτοιμα να αναλάβουν δράση.

Από τα βρετανικά στρατεύματα βρίσκονταν, αρχές του 1941 στην Κρήτη, 4-5.000 άνδρες. Από αρχές Μαρτίου δεν υπάρχουν καθόλου αξιόπιστες αναφορές σχετικά με την τωρινή δύναμη των βρετανικών δυνάμεων. Ίσως βρίσκονταν εκεί στρατεύματα κατοχής, με δύναμη μιας μεραρχίας Πεζικού και πιθανότατα κάποιες μονάδες τεθωρακισμένων με συνολική δύναμη μιας επιλαρχίας. Ο κύριος όγκος των δυνάμεων αυτών βρίσκονταν πέριξ του Κόλπου της Σούδας.

Δεν υπάρχουν καθόλου πληροφορίες αναφορικά με μια ενίσχυση των στρατευμάτων στην Κρήτη από βρετανικές μονάδες, οι οποίες θα μεταφέρονταν από την ηπειρωτική Ελλάδα. Εφόσον οι συγκεκριμένες είναι έτοιμες να αναλάβουν πλήρη στρατιωτική δράση, θα μεταφερθούν πιθανότατα στο βορειαφρικανικό μέτωπο. Αναμένονταν ωστόσο μια βαθμιαία συρρίκνωση των δυνάμεων στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα τμήματα με περιορισμένη στρατιωτική δράση να μετακινούνταν στην Κρήτη και να συμβάλουν, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση των εκεί στρατευμάτων κατοχής.

Γ) Πολεμικό Ναυτικό.

Ο σπουδαιότερος σταθμός των βρετανικών ναυτικών είναι ο Κόλπος της Σούδας, ο οποίος προσφέρει ένα ιδιαίτερα καλά προστατευόμενο χώρο αγκυροβόλησης ελαφριών και βαριών ναυτικών δυνάμεων. Μεγάλης σημασίας είναι ακόμα το λιμάνι των Χανίων, του Ηρακλείου καθώς και ο πολύ καλά προστατευόμενος κόλπος του Μιραμπέλου (Σπιναλόγκα).

Το μοναδικό λιμάνι των νοτίων ακτών, το οποίο αναφέρεται για μεταφορά στρατευμάτων χωρίς βαρύ στρατιωτικό εξοπλισμό, είναι της Ιεράπετρας.

Δ) Στρατιωτικές εγκαταστάσεις.

Οχυρώσεις:

Στη νησίδα Σούδα και στην είσοδο του Κόλπου της Σούδας βρίσκονται παλιότερες κατασκευές οχυρώσεων.

Χώροι στρατοπέδευσης:

Στα Χανιά: στα ανατολικά της πόλης, προς το προάστιο Χαλέπα, ανατολικά του λιμανιού σε ένα παλιό φρούριο καθώς και δυτικά του λιμανιού.

Στη Σούδα: ανατολικά της Σούδας και στη νησίδα Σούδα.

Στο Ρέθυμνο: πολύ κοντά στα δυτικά της πόλης.

Στο Ηράκλειο: στις παλιές οχυρωματικές κατασκευές στο νοτιοδυτικό άκρο της πόλης και στην ακτή δυτικά της πόλης.

Παραπήγματα και σκηνές: στρατόπεδο με σκηνές περίπου 12 ½ χλμ νοτιοδυτικά των Χανίων. Σκηνές και παραπήγματα νοτίως του αεροδρομίου στο Μάλεμε.

Αποθήκες ανεφοδιασμού: 6 περίπου χλμ νοτιοδυτικά των Χανίων υπό κατασκευή, μια επιπλέον αποθήκη νοτιοανατολικά των Χανίων.

Αποθήκη υγρών καυσίμων: Στον Κόλπο της Σούδας, στα Χανιά, Ηράκλειο και Μιραμπέλο.

Σελίδες 29-33 (περίληψη)

Αντίγραφο εγγράφου με τον τίτλο «Κρήτη». Αφορά στη γεωγραφική περιγραφή της ενδοχώρας της νήσου, καταγράφοντας βουνά, οροσειρές, πεδιάδες, πόλεις, στην κατάσταση συγκοινωνιών, καταγράφοντας τους κύριους οδικούς άξονες από ανατολάς προς δυσμάς και από Βορρά προς Νότο, στις καιρικές συνθήκες, χαρακτηρίζοντας τη νήσο ως έχοντας τυπικό μεσογειακό κλίμα (ισχυρές βροχοπτώσεις τους χειμερινούς μήνες- μικρής διάρκειας την Άνοιξη- θερμό καλοκαίρι), στην περιγραφή του θαλάσσιου χώρου και λιμένων, στις γεωργικές καλλιέργειες, καταγράφοντας χώρους- προϊόντα και περιόδους συγκομιδής, στην κτηνοτροφία καταγράφοντας ζώα, στη διατροφή του πληθυσμού καταγράφοντας προϊόντα, στην κατάσταση υγείας αυτού -αναφέροντας τη σημασία του πόσιμου νερού και ασθένειες που προκύπτουν εξαιτίας κακής ποιότητας αυτού ή του γάλακτος (π.χ τύφος, ελονοσία, πυρετός της Μάλτας), στον κίνδυνο εξάπλωσης ασθενειών από έντομα το καλοκαίρι, ιδιαίτερα μέσω κρέατος, και στην εμφάνιση άλλων ασθενειών όπως λέπρα (παραμονή των λεπρών στο νησί της Σπιναλόγκας), στην περιγραφή χαρακτηριστικών του γηγενούς πληθυσμού, όπως

αυτοπεποίθηση, αγάπη για την ελευθερία, ανδρεία, αγάπη για τα όπλα, φιλοξενία, στην κατάσταση των αεροδρόμιων και χώρων απόβασης.

Σελίδες 34-37 (περίληψη- μετάφραση)

Ενημερωτικό Δελτίου Εχθρού αριθ. 2 αναφέροντας αρχικά την προκαλούμενη σύγχυση από τα πανιά σταφίδας με την ύπαρξη στρατοπέδων με σκηνές, τη χρήση του ονόματος Ηράκλειο αντί Κάντια.

(μετάφραση) Β) Κατάσταση εδάφους.

1) Καστέλι- Κισσάμου.

Η εσφαλμένη εκτίμηση εγκατάστασης ως στρατόπεδο είναι ένα εργοστάσιο. Διαπιστώθηκε μεγάλη ποσότητα συσσωρευμένου κάρβουνου και καμινάδα, δεν είναι στρατιωτική εγκατάσταση.

2) Σύμφωνα με μια αναφορά της Ανώτατης Διοίκησης Στρατού υπήρχαν 41 τεθωρακισμένα οχήματα τον Μάρτιο στην Κρήτη. Δεν είναι γνωστός ο χώρος παραμονής αυτών.

3) Έμπιστος αναφέρει ότι πρέπει να έχουν μεταφερθεί από τα Κύθηρα 12.000 Έλληνες στρατιώτες, οι οποίοι προέρχονται από την Ελλάδα, υπό πλήρη στρατιωτικό εξοπλισμό. Η εν λόγω αναφορά είναι ανεπιβεβαιώτη. Είναι βέβαιο ότι οι Άγγλοι έχουν αφήσει πίσω όλο συνολικά το βαρύ οπλισμό τους.

Γ) Κατάσταση αέρος.

1) Άμυνα εναντίων καταδιωκτικών.

α) Ένα αεροσκάφος μοίρας Αναγνωριστικών δέχθηκε επίθεση στις 11.5, πιθανότατα από αεροσκάφος Spitfire. Στο Ηράκλειο και Ρέθυμνο δεν είχε έως στις 13.5 διαπιστωθεί η ύπαρξη αεροσκαφών Spitfire και δεν έχει πλήρως αναγνωρισθεί ο τύπος των βρισκόμενων στο Μάλεμε μαχητικών.

β) Όλα τα πληρώματα επιβεβαιώνουν ότι η αγγλική υπηρεσία Αναφοράς Πτήσεων έχει τις τελευταίες ημέρες επιδείξει, όπως δείχνει, σημαντικό έργο. Εντοπίστηκε σκάφος εμπροσθοφυλακής στον Κόλπο των Χανίων και απογειώθηκαν από το Μάλεμε καταδιωκτικά μας για την αναχαίτιση αυτού.

γ) Ο κυρίως τύπος είναι το τωρινό διάστημα το Gloster «Gladiator».

2) Αεροδρόμια.

α) Μάλεμε: διακρίνεται από μακρινή απόσταση από το έντονο κόκκινο χρώμα (όπως ένα σύγχρονο γήπεδο τένις) και ως εκ τούτου προσεγγίζεται εύκολα.

β) Ηράκλειο: ο διάδρομος τροχοδρόμησης εκτός διαδρόμων απογείωσης δείχνει πολύ σκονισμένος, προς απογείωση αεροσκάφος διακρίνεται σε σύννεφα σκόνης.

γ) Καστέλλι: διαπιστώθηκε η δημιουργία ενός νέου αεροδρομίου.

Θέση: 22 χλμ νοτιοανατολικά του Ηρακλείου

1 χλμ νοτιοδυτικά του Καστελλίου

Σχέδιο κατασκευής: 3 διάδρομοι απογείωσης, ακτινοειδές με επέκταση από ένα σημείο.

Μήκος: 1.000, 1.200 και 1.400 μ.

Πλάτος: 200 μ

Κατάσταση κατασκευής: στο πρώτο στάδιο κατασκευής, δεν χρησιμοποιείται ακόμα ως αεροδρόμιο.

Την παρούσα φάση άνευ αεροδιάδρομου, δυσκολία στην κίνηση φορτηγών.

Διαπιστώσεις: δεν παρατηρείται κατασκευαστική δραστηριότητα, δεν υπάρχει χώρος παραμονής εργατών, οι εργασίες έχουν πιθανότατα σταματήσει.

3) Ύπαρξη αεροσκαφών.

12.5: Μάλεμε: 17-7-0

Ρέθυμνο: 0-2-0

Ηράκλειο: 11-2-0

Συνολικός αριθμός: 28-11-0 = 39 αεροσκάφη

14.5: το 8ο Σώμα Αεροπορίας αναφέρει ως αποτέλεσμα επίθεσης σε αεροδρόμια την παρακάτω επιτυχία:

Μάλεμε: καταρριφθέντα: 4

καταστραμμένα στο έδαφος: 8

έχοντας υποστεί ζημιές: 5

Ηράκλειο: καταρριφθέντα: 4 (Gloster)

καταστρεμμένα στο έδαφος: 3

έχοντας υποστεί ζημιές: 2

14.5, βράδυ: αναγνώριση κατόπιν επίθεσης:

Μάλεμε: μικρός αριθμός αεροσκαφών, ισχυρή A/A άμυνα.

Ηράκλειο: 12 μονοκινητήρια, 3 με περισσότερους κινητήρες αεροσκάφη.

Ρέθυμνο: 1 μονοκινητήριο, 2 με περισσότερους κινητήρες αεροσκάφη.

Η αξιολόγηση των A/A πυροβόλων σημειώνεται πολύ δύσκολα και συναντάει πάρα πολλές αντιφάσεις. Οι σε αεροφωτογραφία διακρινόμενες, στο ύπαιθρο και εν μέρει σε ακατοίκητη περιοχή, κυκλικές εγκαταστάσεις, όμοιες με A/A θέσεις, είναι σε πολλές περιπτώσεις πηγάδια.

Στα αεροδρόμια περιβάλλονται τα τοποθετημένα στην περιφέρεια τους μηχανήματα χειρισμού πολλάκις από μια χαμηλού ύψους ζώνη προστασίας θραυσμάτων (με πέτρες, σακιά με άμμο, πλίθους;).

Τα πετρώματα, η μορφολογία εδάφους και η βλάστηση προκαλούν συχνά οπτικές πλάνες.

Στη αεροφωτογραφία έχουν ξεκάθαρα διαπιστωθεί:

A/A πυροβόλα 1.200 μ νοτίως των Χανίων

« « 1.000 μ δυτικά από Κορακιές

« « 1.500 μ δυτικά από Στέρνες

« « δυτικά της ακτής Κόλπου της Σούδας

« « στο αεροδρόμιο Μάλεμε

« « στο αεροδρόμιο Ηρακλείου.

Δεν επιβεβαιώνεται και πιθανότατα δεν υφίσταται θέση A/A πυροβόλων πλησίον του Αζογυρές (Πληροφοριακό Δελτίο Εχθρού αριθ 1, Β, ΙΙ, 2).

Μέσω αντικατασκοπείας αναγνωρίστηκαν και επιβεβαιώθηκαν:

1.200 μ. νοτίως των Χανίων- Βαριά A/A πυροβόλα

1.000 μ. δυτικά του Μάλεμε- Μεσαία (;) A/A πυροβόλα

Πέριξ του Μάλεμε και Ηρακλείου- Ελαφρά A/A πυροβόλα.

Αναφέρεται ισχυρότατη άμυνα, ημέρα και νύχτα, στην περιοχή του Κόλπου της Σούδας:

12.5: A/A Πυροβολικό από την ενδοχώρα και πολεμικά πλοία: βρισκόμενα σε καλή θέση.

13.5: πέριξ του Κόλπου της Σούδας βρισκόμενα σε καλή θέση A/A πυροβόλα όλων των διαμέτρων, Ελαφρά A/A πυροβόλα πλοίων, 15 έως 20 προβολείς.

Δ) Θαλάσσια κατάσταση

Παρουσία πλοίων στα λιμάνια

1) Στον Κόλπο της Σούδας μεγάλος αριθμός πλοίων. Λιγιστές μεταβολές καθημερινά, οι οποίες δεν προσφέρουν ξεκάθαρη εικόνα αναφορικά με τις αφίξεις και αναχωρήσεις.

Φορτηγά πλοία έχουν εμφανιστεί προσφάτως και σε άλλες θέσεις των ακτών και στα λιμάνια.

Ιεράπετρα: 1x 7.000 τ. (11.5)

1x 2.5000 τ. (12.5)

Ηράκλειο: 1x4.000 τ.

1x5.000 τ. (13.5)

Κόλπος Κισσάμου 3x 2.000 τ. (13.5)

Η παρακολούθηση των κινήσεων πλοίων έπρεπε να διακοπεί στις 13.5, λόγω καιρικών συνθηκών.

Χανιά: άνευ παρουσίας (14.5)

Ιεράπετρα: άνευ παρουσίας (14.5)

Ηράκλειο: 2 μεσαίου τύπου,

15 μικρότερα πλοία (14.5)

Ακρωτήριο Σταυρός: 1 σκάφος επιτήρησης 1.000 τ.

Στο νοτιοδυτικό άκρο και στα δυτικά παράλια Κρήτης κινήσεις νηοπομπών.

Σελίδες 38-41 (περίληψη-μετάφραση)

Αντίγραφο στρατιωτικού έγγραφου της Γενικής Διοίκησης 11ου Σώματος Αεροπορίας, με ημερομηνία 17.5.1941.

Ενημερωτικό Δελτίου Εχθρού αριθ. 2

(μετάφραση) 1) Κατάσταση εδάφους.

α) Τεθωρακισμένα.

Τα, από αναφορές Εμπίστων τον Μάρτιο 1941, βρισκόμενα 25 τεθωρακισμένα στα γκριζοπράσινα εδάφη των ελαιώνων πλησίον των Μουρνιών- Χανίων- Σούδας, δεν έχουν επιβεβαιωθεί στην αεροφωτογραφία, ούτε οι εκεί αναφερόμενες σκηνές. Στην αεροφωτογραφία διακρίθηκε ένα μικρό στρατόπεδο με παραπήγματα πλησίον των Τσικαλαριών, νοτίως του δυτικού άκρου του Κόλπου της Σούδας (χάρτης 1:266 666).

β) Αποθήκες στρατιωτικού υλικού

Σε όλες τις λοφώδεις εκτάσεις του Κόλπου της Σούδας πρέπει να βρίσκονται, δημιουργημένες από τους Άγγλους, συγκεντρωμένες στοές ως αποθήκες στρατιωτικού υλικού. Έμπιστος έχει αναφέρει ότι τέτοιες στοές έχουν κατά άψογο τρόπο δημιουργηθεί μεταξύ Χαλέπας και στις Κορακιών.

(περίληψη) Κατόπιν, σημειώνεται η ύπαρξη ασβεστοκάμινων σε ολόκληρη την επικράτεια της νήσου, κυρίως στο Ακρωτήριο Χανίων, ομοίων με θέσεων Α/Α πυροβόλων από αεροφωτογραφία.

(μετάφραση) δ) Σπήλαια.

Σε ολόκληρο τη νησί βρίσκονται αναρίθμητα φυσικά σπήλαια, τα οποία έχουν από τους Άγγλους προεκταθεί μέσω ανατινάξεων των εισόδων τους και χρησιμοποιούνται ως αποθήκες, κάθε είδους χώρος στέγασης και εργαστήρια. Κοντά στα Σπήλαια, 8 χλμ νοτίως του Ηρακλείου (χάρτης 1:266 666), έχουν αναφερθεί μεγάλα φυσικά σπήλαια ως αποθήκες πυρομαχικών και ανεφοδιασμού. Σε κοντινή απόσταση διακρίνεται με ευκολία μια 30 μ. ύψους αερογέφυρα ή υδραγωγείο.

ε) Στρατόπεδα με σκηνές:

Πιθανολογείται ότι σε ένα τμήμα των ήδη γνωστών στρατοπέδων με σκηνές βρίσκονται Ιταλοί αιχμάλωτοι από το Αλβανικό Μέτωπο. Στο νησί πρέπει να βρίσκεται ένας μεγάλος αριθμός Ιταλών αιχμαλώτων. Οι βρισκόμενες, παραδόξως άνευ κάλυψης και πολύ κοντά η μια στην άλλη, σκηνές πλησίον του Σκινέ και Φουρνέ επιτρέπουν την υποψία, ότι στα εν λόγω στρατόπεδα δεν υπάρχουν Άγγλοι.

στ') Στρατεύματα

Μια αναφορά Εμπίστων φαίνεται αξιόπιστη, σύμφωνα με την οποία έχουν μετακινηθεί ως ενίσχυση κυρίως Κύπριοι. Έμπιστοι αναφέρουν κατά κοινή ομολογία ότι ο αριθμός των Άγγλων δεν έχει μειωθεί. Δεν έχει επιβεβαιωθεί μια συνεχούς ροής ενίσχυση δυνάμεων. Οι κάτοικοι της Κρήτης δεν έχουν σε γενικές γραμμές κινητοποιηθεί.

ζ) Πυροβολικό.

Από αεροφωτογραφία προκύπτει ότι η εκτιμώμενη εγκατάσταση, στη διακλάδωση του δρόμου νοτιανατολικά του Προφήτη Ηλία (2 χλμ ανατολικά-βορειανατολικά της Χαλέπας), μπορεί να είναι μια μη επανδρωμένη αντιαεροπορική θέση, ενδεχομένως μια μη επανδρωμένη θέση Πυροβολικού. Έμπιστος αναφέρει την ύπαρξη επάκτιου Πυροβολικού στον κόλπο νοτίως της Σούδας. Δεν έχει εξακριβωθεί αριθμός και διάμετρος πυροβόλων.

2) Εναέρια κατάσταση.

α) Τύποι αεροσκαφών.

Ένα καταρριφθέν, τις πρωινές ώρες της 17.5 πλησίον του Φαλήρου, αεροσκάφος Bristol- Beaufighter επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι συγκεκριμένοι τύποι αεροσκαφών (4 πυροβόλα) αναμένονται επίσης στην Κρήτη. Σε επίθεση, στις 16.5, στον Κόλπο της Σούδας εντοπίστηκαν πάνω από το στόχο αεροσκάφη Hurricane.

β) Ύπαρξη αεροσκαφών, στις 16.5

Ηράκλειο	13-6-0
Ρέθυμνο	0-2-0
Μάλεμε	6-6-0
Μιραμπέλο	0-0-0
Σούδα	1 Fairey III f

γ) A/A Πυροβολικό.

Σε επίθεση στις 16./5 πραγματοποιήθηκε ισχυρής έντασης προβολή αντίστασης πυροβόλων αντιαεροπορικών μέσων όλων των διαμετρημάτων πάνω από τον κόλπο της Σούδας. Στα νότια παράλια του κόλπου ανατολικά των λιμενικών εγκαταστάσεων διακρίθηκαν βολές από στόμια κανονιών. Εκεί επίσης αναφέρθηκε από σύνδεσμο η ύπαρξη πολλών βαρέου τύπου πυροβόλων αντιαεροπορικών μέσων.

3) Κατάσταση θαλάσσης.

α) Υπηρεσία Αναφοράς.

Θα πρέπει να τοποθετηθούν παντού σκοπιές στις ακτές, οι οποίες θα αναφέρουν την προσόρμιση μικρών σκαφών.

β) Ελληνικός στόλος.

Έμπιστος αναφέρει: στην Κρήτη υπάρχουν αποκλειστικά μονάδες Αγγλικού Ναυτικού. Ο ελληνικός στόλος βρίσκεται στην περιοχή της Διώρυγας του Σουέζ- Κόκκινη Θάλασσα.

γ) Εύδρομο York.

Από τις 4.4 στον ίδιο χώρο παραμονής. Έμπιστος αναφέρει ότι το πλοίο βρίσκεται εν μέρει κάτω από το νερό και η πρύμνη έχει υποστεί σοβαρές ζημιές. Παρά τις εν λόγω ζημιές, το York βάλει, κατά τη διάρκεια επιθέσεων, με A/A πυροβόλα κάθε διαμετρήματος και πυροβόλα 15 cm. Παρομοίως, υπάρχει ένα κατά το ήμισυ βυθισμένο αντιτορπιλικό. Στον Κόλπο της Σούδας δεν βρίσκονται «πλοία κατάλυμα» ούτε επίσης πλοία που χρησιμοποιούνται από Άγγλους ή Έλληνες ως κατάλυμα.

δ) Νάρκες.

Έμπιστος αναφέρει ότι πλησίον των ακτών έχουν τοποθετηθεί νάρκες, όχι μόνο βρισκόμενες βαθιά στο νερό, αλλά επίσης μικρού μεγέθους εναντίων λέμβων και βαρκών.

ε) Κινήσεις πλοίων.

Από την εναέρια αναγνώριση και αναφορές Εμπίστων συμπεραίνεται ότι κινήσεις πλοίων λαμβάνουν χώρα στα μικρά λιμάνια των νοτίων ακτών (Ιεράπετρα, κόλπος Καλών Λιμένων, κόλπος Αγίας Γαλήνης, λιμάνι Λουτρού). Δεν μπορεί να εξακριβωθεί εάν πρόκειται για αποβάσεις στρατευμάτων, ανεφοδιασμό στρατιωτικού υλικού, τροφοδοσία ή προσορμίσεις.

4) Έμπιστοι.

Στο νησί δραστηριοποιούνται για την υπηρεσία Πληροφοριών μας άτομα, εν μέρει κρητικής καταγωγής. Έχουν ως αποστολή, στο μέγεθος του εφικτού, να έχουν επαφή με τα γερμανικά στρατεύματα. Ως συνθηματική λέξη έχει συμφωνηθεί το «Ταγματάρχης Βοσκ» Οι Έμπιστοι θα πρέπει να παρουσιαστούν άμεσα στο προκεχωρημένο αρχηγείο της Γενικής Διοίκησης.

Σελίδες 42-49 (περίληψη-μετάφραση)

Αντίγραφο απορρήτου εγγράφου της Γενικής Διοίκησης 11ου Σώματος Αεροπορίας, με ημερομηνία 18.5.1941. Ενημερωτικό Δελτίου Εχθρού αριθ. 4 (μετάφραση) Α. Από 2 συνταχθείσες, στις 20 Δεκεμβρίου 1940 και 2 Ιανουαρίου 1941, και νυν λαφυραγωγημένες αναφορές του τότε Έλληνα Διοικητή Κρήτης, στρατηγού Αλεξάκη, προκύπτει η δραστηριότητα κατασκευών, η επάνδρωση και οι προθέσεις των Άγγλων στο νησί. Παρά της μεταβαλλόμενης κατάστασης, εξαιτίας των εμφανιζόμενων εν τω μεταξύ συμβάντων, τα στοιχεία έχουν σημαντική ακόμα και σήμερα αξία, κυρίως όσον αφορά στους χώρους επάνδρωσης και στις προετοιμασίες κατασκευής εγκαταστάσεων (επειδή πρόκειται για υπηρεσιακή αναφορά του στρατηγού προς τις προϊστάμενες υπηρεσίες αυτού, αξιολογούνται τα στοιχεία ως αξιόπιστα).

Αα. Καταλύματα στρατευμάτων

Τον Δεκέμβριο 1940 έχουν επανδρωθεί:

1) Στην περιοχή του Ηρακλείου

α) Το δημοτικό σχολικό κτήριο Μποδοσάκειο (1 λόχος),

β) το προάστιο Άγιος Ιωάννης (1 λόχος)

γ) τα στρατόπεδα εκτός πόλεως (1 λόχος)

2) Στην περιοχή των Χανίων, τα χωριά

Αγία Μαρίνα (9 χλμ δυτικά των Χανίων)

Γαλατάς (5 χλμ δυτικά-νοτιοδυτικά των Χανίων)

Νεροκούρου (4 χλμ νοτιοανατολικά της πόλης των Χανίων)

Τσικαλαριά (6 χλμ νοτιοανατολικά των Χανίων)

Σούδα (6 χλμ ανατολικά- νοτιοανατολικά των Χανίων)

Καλύβες (15 χλμ νοτιοανατολικά των Χανίων)

Καλάμι (13 χλμ νοτιοανατολικά των Χανίων)

Πλατανιάς (10 χλμ δυτικά των Χανίων)

3) Στη χερσόνησο Ακρωτήρι

Προφήτης Ηλίας (3 ½ χλμ ανατολικά-βορειοανατολικά των Χανίων)

Αρώνι (8 χλμ ανατολικά των Χανίων)

Γκαλαγκάδο (11 χλμ ανατολικά των Χανίων)

Στέρνες (12 χλμ ανατολικά των Χανίων)

Αβ) Οχυρώσεις

1) Στο συνημμένο περιέχονται χαρακώματα, θέσεις πολυβόλων και πυροβόλων πλησίον των χωριών (δεν διακρίνονται στην αεροφωτογραφία), κυρίως κοντά στο Αρώνι (χερσόνησος Ακρωτήριο) και Αγία Μαρίνα.

2) Κοντά στο χωριό Καλάμι, πλησίον των ακτών, έχει κατασκευαστεί εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ως προς τη λειτουργία προβολέων για την παρατήρηση του θαλάσσιου χώρου (δεν έχει εξακριβωθεί στην αεροφωτογραφία).

Αγ) Προστασία των ακτών

Πέριξ του Κόλπου της Σούδας υπάρχουν 26 συνολικά επάκτια και Α/Α πυροβόλα, από τα Χανιά έως το ακρωτήριο Δρέπανο.

Ξεχωριστά αναφέρεται : Καλάμι 5 ελαφριά
Καλύβες 2 βαριά

(δεν διακρίνονται στην αεροφωτογραφία)

Στο Ηράκλειο 4 πυροβόλα, η διοίκηση δεν αναφέρεται.

Αδ) Αεράμυνα

Έχουν δημιουργηθεί θέσεις Α/Α πυροβόλων και πολυβόλων σε:

Στέρνες: για 4 Α/Α πυροβόλα και 8 πολυβόλα

Σούδα: για 10 Α/Α πυροβόλα και 4 πολυβόλα

Καλάμι: για 6 Α/Α πυροβόλα και 3 πολυβόλα

Γαλατάς: για 3 Α/Α πολυβόλα

Μάλεμε: για 4 Α/Α πολυβόλα

Αγία Μαρίνα: για 2 Α/Α πολυβόλα

Χανιά (στη λεωφόρο Βασιλέως Γεωργίου): για 2 Α/Α πολυβόλα

Κορακίες: για 2 Α/Α πυροβόλα και 2 πολυβόλα

Αρώνι: για 2 Α/Α πυροβόλα

Γκαλαγκάδο: για 2 Α/Α πυροβόλα και 2 πολυβόλα.

Αε) Αεροδρόμια

1) Η κατασκευή αεροδρομίου στην ακτή ανατολικά του Καστελίου, πλησίον του μικρού χωριού Κορφαλώνας (συγκρ 1.076)

2) Η επέκταση αυτού του Ηρακλείου, βελτίωση του Μάλεμε και σε εξέλιξη η διαμόρφωση του αεροδρομίου στο Ρέθυμνο (στο Ρέθυμνο ανύπαρκτες εγκαταστάσεις)

3) Το αναφερόμενο στο Ενημερωτικό Δελτίου Εχθρού αριθ. 2 και διακρινόμενο στην αεροφωτογραφία αεροδρόμιο στο Καστέλι, δεν αναφέρεται (πιθανή έναρξη κατασκευής με νέα ημερομηνία). Παρομοίως, ο πρώην αποτελεσματώμενος χώρος στα Χανιά στο στρατόπεδο ενισχύσεων.

4) Στην αεροφωτογραφία δεν εξακριβώνεται ένας δοσμένος, τον μήνα Δεκέμβριο, χώρος για κατασκευή αεροδρομίου ανατολικά του χωριού Πλάτανος στην πεδιάδα της Μεσσαράς.

Αστ') Δρόμοι κυκλοφορίας

Οι Άγγλοι δημιούργησαν νέους δρόμους (μ.α. το δρόμο Σούδα- Ακρωτήριο) και βελτίωσαν τους υφιστάμενους (επέκταση).

Αζ) Στρατιωτικές μονάδες και δύναμη

1) Η δύναμη στρατευμάτων (τελευταία καταγραφή η 20η Δεκεμβρίου 1940) ανέρχεται σε 5.000 άνδρες (μια ταξιαρχία), εκ των οποίων 400 στην πόλη του Ηρακλείου (3 λόχοι), οι υπόλοιποι στα Χανιά και πέριξ της πόλης.

2) Αναφέρονται ονομαστικά

2ο τάγμα «Black Watch»

2ο τάγμα «York and Lane»

Ένα τάγμα του 50ου Συντάγματος Πεζικού Ηρακλείου.

3) Στρατιωτικό υλικό

30 Ελαφριά Άρματα Μάχης, 30 Α/Α πυροβόλα, 40 Α/Α πολυβόλα, 2 Βαριές Επάκτιες πυροβολαρχίες, 2 Ελαφριές Επάκτιες πυροβολαρχίες, 300 οχήματα κάθε είδους.

Β) Επιπλέον αναφορές Εμπιστων και αποτελέσματα ανακρίσεων από τρεπόμενους σε φυγή Έλληνες ναύτες. Οι καταθέσεις είναι σε γενικές γραμμές αξιόπιστες.

1) Τα βρισκόμενα στην Κρήτη αγγλικά στρατεύματα δεν είναι εγκαταστημένα μόνο σε στρατόπεδα με σκηνές αλλά επίσης σε ασφαλή από βόμβες σπήλαια και σε υπόγεια στις πόλεις.

2) Ο αντίπαλος φαίνεται ότι ανέμενε επίθεση από Βορρά, ωστόσο υπολόγιζε επίσης σε μικρής διάρκειας επιθέσεις στο Νότο, στον κόλπο της Μεσσαράς. Στις υπόλοιπες θέσεις των νοτίων ακτών δεν θεωρούνταν πιθανή μια επίθεση, λόγω των απόκρημνων ακτών.

3) Τεθωρακισμένα οχήματα βρίσκονται διαμοιρασμένα σε ολόκληρο το νησί, ιδιαίτερα στις πεδιάδες.

4) Υπολογίζεται επίσης η επέμβαση μεγάλων τμημάτων του ιταλικού στόλου, η επίθεση εναντίων των ισχυρών αγγλικών δυνάμεων από τη θαλάσσια περιοχή νοτίως της Κρήτης και η καταστροφή αυτών.

5) Μεταξύ της έως τώρα αναφερόμενης δύναμης ακτοφυλακής βρίσκονται επίσης Άγγλοι.

6) Οι Έμπιστοι δεν έχουν δώσει κάποια ξεκάθαρη εικόνα αναφορικά με τα αποθέματα καυσίμων. Ωστόσο, έχουν μάλλον αποθηκευτεί μεγάλες ποσότητες στην Κρήτη, ιδιαίτερα πλησίον της Σπιναλόγκας, εκεί όπου πρέπει να βρίσκεται μια πρώην εγκατάσταση της Shell. Επίσης πλησίον της Ιεράπετρας.

7) Διάθεση του πληθυσμού: 85-90% ξεκάθαρα αγγλόφιλοι. Στην πόλη του Ηρακλείου κάποιοι φιλικά προσκείμενοι στους Γερμανούς. Η στάση προς τη Γερμανία έχει σημαντικά επιδεινωθεί το τελευταίο χρονικό διάστημα από τους Έλληνες της ηπειρωτικής χώρας, οι οποίοι διαμαρτύρονται για την πληρωμή με πιστωτικά κουπόνια και την ελάττωση των τροφίμων. Οι Άγγλοι απεναντίας πληρώνουν σε δραχμές ή λίρες.

8) Δεν βρίσκονται ελληνικά στρατεύματα στην Κρήτη. Οι Άγγλοι έχουν τη στρατιωτική διοίκηση. Οι από την Πελοπόννησο διαφυγόντες Άγγλοι κατόρθωσαν να φτάσουν στην Αλεξάνδρεια.

9) Οι πληροφορίες αναφορικά με την έδρα της πρώην ελληνικής κυβέρνησης δίστανται. Πρέπει να βρίσκεται στο Ρέθυμνο ή στο Ηράκλειο.

10) Εισέρχονται και αποπλέουν 6 περίπου πλοία ανά ημέρα. Τόσο τα αφιχθέντα όσο και τα αποπλέοντα είναι πλήρως φορτωμένα. Πρόκειται για πολεμικά και φορτηγά πλοία.

11) Στον Κόλπο της Σούδας βρίσκονται 4 συνολικά δίχτυα φραγμού διέλευσης, που τη νύχτα φωτίζονται με κόκκινο χρώμα. Στη νότια ακτή του κόλπου, ανατολικά της μεγάλης σε μέγεθος προκυμαίας βρίσκεται ένα φρενοκομείο, στα δυτικά ένας μεγάλος μύλος, ο μοναδικός σε ολόκληρη τη δυτική Κρήτη.

Γ) Ιταλοί αιχμάλωτοι πολέμου.

1) Από υφαρπαγμένα ελληνικά έγγραφα, της 19. Απριλίου 1941, μπόρεσαν να δοθούν ουσιαστικά και ακριβή στοιχεία αναφορικά με την παραμονή των πολλών τον αριθμό

Ιταλών αιχμαλώτων πολέμου του Αλβανικού Μετώπου. Από την αναφορά προκύπτει ο παρακάτω καταμερισμός: (βλπ ως εκ τούτου το συνημμένο αντίγραφο χάρτη αεροπορίας 1:5000:000)

Μολονότι οι φρουρές δεν έχουν ίσως επανδρωθεί με Έλληνες, δίδουν ωστόσο οι αριθμοί στοιχεία αναφορικά για την τωρινή φρούρηση από άλλα στρατεύματα των Βρετανών. Ο αριθμός των αιχμαλώτων περιέχεται στην κατάσταση Απριλίου 1941. Από το χρονικό αυτό σημείο δεν υπάρχουν καθόλου αναφορές και στοιχεία σχετικά με τον απόπλου Ιταλών από την Κρήτη. Μπορεί ως εκ τούτου να υπολογισθεί ένας συνολικός αριθμός 15.000 περίπου ανδρών και 600 αξιωματικών, από τους οποίους 25 ιατροί.

2) Εκτός των παρακάτω αναφερομένων στρατοπέδων εγκλεισμού ανδρών και αξιωματικών καταγράφονται στην αναφορά δυνατότητες παραμονής, που χρησιμοποιούνται ως στρατόπεδα διαμετακόμισης, διαλογής και κράτησης. Δεν υπάρχουν στρατιώτες την παρούσα στιγμή εκεί, όμως είναι κατάλληλα ενδεχομένως για τον πρώτο χώρο παραμονής Βρετανών αιχμαλώτων:

Χανιά: α) σχολή Αγροφυλάκων

β) ορφανοτροφείο.

Ρέθυμνο: α) σχολείο

β) χώρος συγκέντρωσης προμηθειών

Ηράκλειο: στο μη αποπερατωμένο ορφανοτροφείο.

3) 807 σκηνές συνολικά βρίσκονται προς διάθεση. Οι σκηνές δεν επαρκούν. Δεν υπάρχουν επιπλέον πληροφορίες.

4) Αναφέρονται τεράστιες δυσκολίες στον επισιτισμό και παράλληλα, απρόσιτες υγειονομικές εγκαταστάσεις.

Οι ασθενείς μεταφέρονται στα νοσοκομεία των Χανίων και Ηρακλείου.

A) Στρατόπεδα (αιχμαλώτων).

Στρατόπεδο Α, θέση: Μονή Ασωμάτων, 1,5 χλμ νοτιοδυτικά της Βισταγής.

Φρουρά: 8 αξιωματικοί, 165 άνδρες.

Αιχμάλωτοι: 1 υπαξιωματικός Υγειονομικού, 3.013 στρατιώτες.

Είδος στρατοπέδου: στρατόπεδο με σκηνές.

Στρατόπεδο Β θέση: 1) Άγιος Θωμάς, 3 χλμ ανατολικά-βορειοανατολικά της Αγίας Βαρβάρας, επιβεβαιωμένο στην αεροφωτογραφία: 250 περίπου σκηνές στην υδάτινη πηγή βορειοανατολικά του υψώματος 674 (χάρτης 1:100.000 Ηράκλειο).

2) Χουδέτσι, 5 χλμ νοτιοανατολικά των Αρχανών.

Φρουρά: 13 αξιωματικοί, 261 άνδρες.

Αιχμάλωτοι αμφότερων στρατοπέδων συνολικά: 1 αξιωματικός, 4.409 στρατιώτες.

Είδος στρατοπέδου: στρατόπεδο με σκηνές.

Στρατόπεδο Γ

Θέση: Βρύσες, 4 χλμ νοτίως του Βάμου

Φρουρά: 9 αξιωματικοί, 250 άνδρες

Αιχμάλωτοι: 1 αξιωματικός, 1.697 στρατιώτες.

Είδος στρατοπέδου: μάλλον στρατόπεδο με σκηνές.

Στρατόπεδο Δ

Θέση: Φουρνές, 3 ½ χλμ νοτιοανατολικά του Αλικιανού

Φρουρά: 9 αξιωματικοί, 121 άνδρες.

Αιχμάλωτοι: ουδείς αξιωματικός, 2.665 στρατιώτες.

Είδος στρατοπέδου: στρατόπεδο με σκηνές.

Στρατόπεδο Ε

Θέση: Σκινές, 3 ½ νότια-νοτιοανατολικά του Αλικιανού.

Φρουρά: 4 αξιωματικοί, 62 άνδρες.
Αιχμάλωτοι: ουδείς αξιωματικός, 2.368 στρατιώτες.
Είδος στρατοπέδου: στρατόπεδο με σκηνές.

Στρατόπεδο Στ

Θέση: Σκινές, 3 ½ νότια- νοτιοανατολικά του Αλικιανού.

Φρουρά: 9 αξιωματικοί, 113 άνδρες.
Αιχμάλωτοι: ουδείς αξιωματικός, 2.368 στρατιώτες.
Είδος στρατοπέδου: στρατόπεδο με σκηνές.

Β) Στρατόπεδο αξιωματικών.

Στρατόπεδο 1

Θέση: Πόμπια, 11 ½ νοτιοανατολικά του Τυμπακίου.

Φρουρά: 3 αξιωματικοί, 50 άνδρες.
Αιχμάλωτοι: 147 αξιωματικοί, 40 υπαξιωματικοί.
Είδος στρατοπέδου: ;

Στρατόπεδο 2

Θέση: Αρχάνες, 12 χλμ νοτίως του Ηρακλείου.

Φρουρά: 4 αξιωματικοί, 64 άνδρες.
Αιχμάλωτοι: 300, 62 στρατιώτες.

Είδος στρατοπέδου: ;

Στρατόπεδο 3

Θέση: Σκινές, 3 ½ χλμ νοτιοανατολικά του Αλικιανού.

Φρουρά: από τους άνδρες του στρατοπέδου Ε
Αιχμάλωτοι: 28 Αλβανοί αξιωματικοί.

Είδος στρατοπέδου: ;

Στρατόπεδο 4

Θέση: Σπήλι, 17 χλμ νότια-νοτιοανατολικά του Ρεθύμνου.

Φρουρά: 3 αξιωματικοί, 31 άνδρες.
Αιχμάλωτοι: 135 αξιωματικοί, 40 στρατιώτες.
Είδος στρατοπέδου: ;

Δ. Τελευταία αποτελέσματα αναγνώρισης (18.5.1941) από την 11η Μοίρα Αναγνωριστικών

1) Α/Α πυροβόλα: 1,5 χλμ δυτικά της Μαλάξας και 3 χλμ νοτίως του Κόλπου της Σούδας υπάρχει μη επανδρωμένη θέση Α/Α πυροβόλων, πολύ κοντά στα δυτικά της εκεί βρισκόμενης διακλάδωσης. Πλησίον της εν λόγω θέσης υπάρχουν 5 παραπήγματα καταλυμάτων και νοτιοδυτικά αντιαεροπορική θέση με 2 πυροβόλα.

2) Ρεθύμνο: αεροδρόμιο. Στο βόρειο άκρο του αεροδρομίου και στο δάσος νοτίως του διαδρόμου απογείωσης μικρού μεγέθους και προσφάτως δημιουργημένα χαρακώματα προστασίας από θραύσματα. 3 χλμ ανατολικά του κέντρου της πόλης: προσφάτως δημιουργημένα χαρακώματα προστασίας από θραύσματα, σ' έναν οικισμό.

3) Στρατόπεδο με σκηνές. Το ιταλικό στρατόπεδο αιχμαλώτων στον Άγιο Θωμά διακρίθηκε στην αεροφωτογραφία. Χωρίς κάλυψη, βρισκόμενες η μία δίπλα στην άλλη σκηνές.

4) Αναγνώριση δρόμων: Ιεράπετρα- Άγιος Νικόλαος- Χερσόνησος- Ηράκλειο- Άγιοι Δέκα- Ρεθύμνο: δεν εντοπίστηκαν φάλαγγες, διακρίθηκαν 3 οχήματα και 1 όχημα με τρέιλερ.

5) Οχυρωματικά έργα. Η παραλία του Μάλεμε, η ακτή ανατολικά του Ηρακλείου και ανατολικά του Ρεθύμνου έως το αεροδρόμιο, είναι σύμφωνα με την εκτίμηση της αεροφωτογραφίας, άνευ τεχνητών εμποδίων.

Στα αεροδρόμια Ηρακλείου και Ρεθύμνου, έως 18.5, και του Μάλεμε έως την 16.5, δεν διακρίθηκαν εμπόδια εδάφους (πρόσφατες αεροφωτογραφίες)

6) Παρουσία αεροσκαφών στα αεροδρόμια. Μάλεμε, βράδυ της 17.5: 10 μονοκινητήρια, 4 δικινητήρια αεροσκάφη. Ηράκλειο: 6 πολυκινητήρια, 13 μονοκινητήρια. Καστέλι: άνευ παρουσίας.

Αεροδρόμια υδροπλάνων:

Ηράκλειο και Άγιος Νικόλαος: άνευ παρουσίας,
Κόλπος της Σούδας: 1 υδροπλάνο.

Σελίδες 50-51 (περίληψη)

Χειρόγραφος χάρτης δυτικής Κρήτης, καταγράφοντας στρατιωτικά τμήματα, αντιαεροπορικές θέσεις, στρατόπεδα με σκηνές.

Σελίδα 52 (περίληψη)

Συνημμένος στο Ενημερωτικό Δελτίου Εχθρού αριθ. 4 χάρτης της δυτικής- κεντρικής Κρήτης, καταγράφοντας χώρους, όπως Σκινές-Φουρνές-Βρύσες- Σπήλι- μονή Ασωμάτων- Πόμπια- Άγιος Θωμάς- Αρχάνες.

Σελίδες 53-55 (περίληψη)

Χάρτης καταγραφής χώρων ρίψεων του Συντάγματος Εφόδου, στις 20.5.1941.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ